Nr. 70. Sibiiu, Joi 18 Iunie 1881. Anul XXIX.

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru **Sibiiu** pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru **monarchie** pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl
Pentru **străinătate** pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei archidiecesane Sibiiu, strada Măcelarilor 47.
Corespondențele sûnt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român“, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refusă. — Articulii nepublicați nu se inapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru **odată** 7 cr., — **de două ori** 12 cr., — **de trei or** 15 cr. rêndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Prenumerațiune nouă

la

„Telegraful român“,

care apare de **trei** ori pe săptĕmână, deschidem pe semestrul următoriu, respective pe trimestrul Iulie-Septemvre al anului 1881, cu prețul cel mai moderat, care se poate vedè în fruntea foiei.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire pelângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime sĕ fie scrise bine, ca sĕ se poată cetì.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfêrșesce cu ultima Iunie 1881, a'și înnoì din vreme abonamentul, pentru ca sĕ nu fie espeditura silită a sista, sau a întârḑia cu espedarea foiei *).

Editura „Telegrafului Român“ în Sibiiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

16|28 Iunie.

Nu este popor în lume, care sĕ nu celebreze memoria bărbaților sei mari. Fie-care își revoacă în memorie faptele oamenilor providențiali în modul și chipul de judecată al timpului în care trăesce. Așa Indienii, Egyptenii, Grecii, Romanii etc. Acest obiceiu îmbrățișat de biserica creștină, a luat forma, care s'a păstrat până în ḑiua de astăḑi în bisericile diferitelor confessiuni.

Biserica ortodocsă națională română din Ungaria și Transilvania serbează în ḑiua de 16/28 Iunie*) memoria bărbatului providențial, căruia i a fost reservat, de a devenì al doilea Moise al poporului român. Ferice de poporul, care poate serba memoria unei ḑile atât de însemnate, precum e pentru noi ḑiua morței Marelui Andreiu.

*) Din impregiurări, cari nu le atingem aici, sinodul archidiecesan din 1874 a decis, a se serba ḑiua de 30 Noemvre întru memoria fericitului archipăstor. Red.

Ḑiua aceasta ne a fost scumpă din anul 1873 începênd. Scumpă, căci toate gândirile ni se concentrau asupra vieții omului, care trebue sĕ fie modelul de viețuire al fie-cărui Român. Scumpă, căci aflăm o deosebită mângăiere în amintirea acestei ḑile, care ne face sĕ vedem, ce am avut și ce am perdut.

Mahomedanii perigrinează sĕ se închine la Mecca, creștinii la Jerusalim, și Românii gr. or. din Ungaria și special cei din Transilvania sĕ plângă la Reșinari. Da, sĕ plângă perderea Marelui bărbat, căci astăḑi nu ne a mai rĕmas alt ce-va de făcut decât sĕ plângem. Sĕ plângem pre cel perdut, sĕ plângem pentru trista stare, în care am ajuns, cu vina sau fără vina noastră — sĕ o spună cei chiemați, — sĕ ne plângem prestigiul și demnitatea națională persiflate și compromise prin noi înșine!

Societatea de lectură „Andreiu-Șaguna“ a elevilor institutului Andreian 'și-a făcut peregrinagiul la mormêntul Marelui Andreiu — Sântului Șaguna — după cum prea caracteristic 'l-a numit oare cine. Dimineața la 6 oare se aflau la mormêntul bărbatului, al cărui nume îl poartă. Pe fața fie-căruia din acesti elevi se vedea întipărită tristețea, care cuprinde pe ori ce Român cu inimă la mormêntul lui Șaguna. Și dacă impunea tristețea elevilor, mai mult te mișcau lacrămile bravului lor conducĕtor, profesorului — Simeon Popescu. În ușa capelei s'a intonat cu pietate „Românime mult cercată pune doliu înnoit;“ după aceasta s'a depus o cunună de flori pe mormênt, după care s'a intonat de trei ori „În veci pomenirea lui.“

Am auḑit mai de multe-ori cântândn-se în cor „Românime mult cercată“ și ca om al bisericei și mai de multe ori „În veci pomenirea lui,“ însĕ nici odată nu m'am cutremurat întru adûncurile inimei mele ca și acum. Poate sĕ fi contribuit la emoțiunea mea modul, cum a aranjat junimea această demonstrație bisericească ori națională — numească-o cine cum va voi — sau doară numĕrul elevilor presenți de preste 60 de înși, desteritatea corului, sau doară iritația generală, în care ne aflăm astăḑi noi Românii, se poate, ca fie-care în deosebi și toate în unire sĕ fi contribuit la: Reșinari a mĕ face se simt situația presentului mai mult ca ori și când.

În urmă întreaga junime a asistat la parastasul celebrat de preoții din Rĕșinari P. P. Cioran și Goga, esecutând rĕspunsurile în cor cu multă precisiune. La 10 oare societatea 'și-a făcut reintoarcerea spre Sibiiu.

Mișcat adânc m'am retras earăși la ocupațiile mele ḑilnice. În inima mea încă tot resunau ponderoasele cuvinte „Românime mult cercată.“ Da sûntem cercați. Cercați ca nici odată. Și cercarea ne doare cu atât mai tare cu cât nu scim oare streiniii ni-o prepară s'au noi înșine.

Când ne cearcă Dumneḑeu ne mângăem cu cuvintele scripturei: „Dumneḑeu cearcă pre cel ce îl iubesce.“ Când ne vin însĕ cercările dela noi înșine mai putem oare aplica ḑicerea scripturei?

Și între aceste torturări spirituale o raḑă de lumină, ce zăriam mĕ făcea sĕ am speranță de timpuri mai bune. Junimea, ḑiceam în mine, a făcut peregrinagiul la mormêntul lui Șaguna. Junimea e recunoscĕtoare către bărbații mari și după moartea lor. Șaguna a fost arhiereu adevĕrat. Fericiți archiereii cari binemeritând de biserică și națiune după moarte într'unesc junimea înpregiurul mormêntului lor!

Un creștin.

Revista politică.

Sibiiu, în 17 Iunie.

„Nat. Ztg.“ din Berlin spune clar și puternic cum cugetă oamenii în Germania despre escesele din Praga. După foaia berlineză, escesele dovedesc îndrăsneala cea prea cutezătoare a Cechilor și nu admite, că escesele ar fi din întêmplare. Foaia berlineză critică din causa esceselor gradul de cultură al Cechilor și compătimesce posițiunea Germanilor între Cechi. „Ce impresiuni vor face acele asupra Germaniei nu trebue sĕ accentuăm mai departe. Germanii din Boemia pot fi încredințați, că în lupta lor pentru posițiune și naționalitate au sĕ compteze la simpatia neînfrântă a tuturor Germanilor și că violența aplicată Germanilor (din Boemia R.) este (în Germania R.) considerată de o înjurie generală aruncată asupra numelui german.“

Ḑiariul mai trebuia sĕ ne spună, câte corpuri și când au de gând, înainte sau după ce se vor face socotelile cu Rusia, sĕ vină sĕ repareze „înjuria“ Cechilor și monarchiei noastre sĕ'i dea alt punct de gravitațiune.

„N. fr. Pr.“ scie despre o scrisoare a împeratului nostru dusă de Oubril, ambasadorul rusesc la Viena și despre alta a împeratului german dusă de Schweinitz ambasadorul german țarului. Scrisoarea tratează despre situațiunea internă a Rusiei și a Bulgariei.

În Sofia s'a descoperit un complot îndreptat contra vieții principelui Alesandru. Se mai așteaptă isbucnirea unei revolte în timpul cel mai de aproape. Dealtmintrea alegerile decurg în Bulgaria cu aceeași libertate și independență, cu care decurg la noi.

Dumitru Brătianu, după alegerea s'a de president a rostit în camera deputaților României discursul următoriu:

D-lor deputați, balotat, împins, respins de valurile unei mări agitate, eată-mĕ arun-

FOIȚA.

Istoricul societății academice „România-Jună“.*)

Discurs,

rostit cu ocasiunea jubileului de ḑece ani al „României-June“ în 23 Aprilie 1881 de Emiliu Codru-Drăgușanul.

(2 Urmare.)

Pe timpul acesta era ideea serbărei dela Putna aproape de realisare. Adversitățile timpului, cum a fost resboiul franco-teutonic, i amênase cu un an realisarea; calamități financiare isvorîte din delapidarea (delapidătorul a fost un comerciant din Viena) unei sume însemnate (2500 fl.) din capitalul colectat de tinerimea română dela toate universitățile și academiile, îngreuià reușita programei proiectate. „România Jună,“ după cum îmi spune dl Dr. jur. Pamfil Dan, n'a putut conduce ca atare serbarea. Serbarea a purces deci nominativ dela junimea academică, de faptă însĕ „România Jună“ are partea cea mai mare. Și într'adevĕr comitetul, care a arangiat serbarea a fost compus din membrii societăței: „România Jună“ din dnii: I. Slavici, M. Eminescu, Pamfil Dan, St. Ciurcu, Ilie Luța ș. a. Acest comitet, în care se cooptară tineri români și dela alte universități, conduse și arangià serbarea națională dela Putna cu multă pricepere și într'un mod corespunḑĕtor însemnătății ei. Aceasta ne-o adeveresce actul de mulțămire al venerabilului consistoriu al diecesei gr. or. archiepìscopale din Bucovina, trimes societăței „România Jună“ prin Dl archimandrit și egumen al mănăstirei Putna Arcadie Ciupercovici. În acest act se ḑice: „Devenit în mult plăcuta posițiune, de a fi organul înaltei autorități bisericesci din Bucovina în această misiune onorifică, mânec împreună cu cuvêntul acestui de Dḑeu scutit locaș, de a mĕ adresa către prea onoratul comitet al societăței „România Jună“ din Viena cu espresiunea celei mai adânc simțite mulțămiri atât pentru arangiarea strălucitei festivități aniversare în memoria de Dḑeu însuflețitului fundator al mănăstirei Putna, Stefan vodă cel mare, cât și pentru oferirea și depunerea unor daruri mult prețioase pe mormêntul marelui erou și apĕrător al civilisațiunei și creștinătății în orientul Europei contra incursiunilor oardelor barbare.“ Această serbare a fost națională, căci mai toate părțile locuite de Români au fost representate și au contribuit pentru reușita ei. Pe mormêntul lui Stefan cel mare s'a depus o urnă de argint cu o inscripțiune corespunḑĕtoare; cinci flamure naționale dotate de damele române din România și Crișana; două învĕlitoare lucrate cu artă de damele române din Bucovina și România; un castĕu de sticlă de Boemia pentru mormêntul întreg ș. a. Cu ocasiunea aceasta a esecutat corul studenților două imnuri, unul către atotputintele, altul în lauda lui Stefan cel mare, compuse anume spre acest scop de ilustrul poet V. Alecsandri; ear membrul comitetului A. D. Xenopol a ținut un discurs funebru în memoria lui Stefan cel mare. După serbare au ținut representanții presenți ai tinerimei române studioase un congres, în care se decise edarea unei gazete, ca organ central al tinerimei române studioase.

Din venitul de 9441 fl. 67 cr. al acestei serbări a trecut venitul curat în sumă de 2726 fl. 09 cr. în averea societăței „România Jună“: toate drepturile și datorințele sale le-a cedat comitetul arangiator al serbărei comitetului: „României June“ în a. 1873. Din suma donată abia a devenit 226 fl. 09 cr. încassabili.

Cu această faptă 'și-a început „România Jună“ esistența! Frumoase timpuri au fost acele!... O mână de studenți se înflăcărează de o idee măreață, electrisează cu dênsa o națiune întreagă și o realisează într'un mod „strălucit“ după cum se esprimă venerabilul domn Arcadie Ciupercovici.

(Va urma).

*) A se vedè coresp. dela Viena în Nr. 65 al „Tel. Rom.“ Red.

Cometele.

Acest cuvênt derivat dela *κόμη*, pare a indica, că astrul, pe care 'l desemnează, este totdeauna prevĕḑut cu aceprelungire singulară, care 'i a causat

cat pe fotoliul presidenţei. Facă cerul ca noue fortune sĕ nu se mai ridice ca sĕ me asvârle, fără a fi putut face nici bine nici rĕu, şi de pe această stâncă, cu strigatul nu mai merge: mai mult nu pot sĕ vĕ ḑic; mi-e teamă sĕ nu'mi scape vre-un cuvênt, care slabi cum suntem, sĕ mai adauge la slăbiciuna noastră.

Pentru aceleşi motive n'am anunţat eu însu-mi Corpurilor legiuitoare dimisiunea ministeiului, ce am presidat; căci mi se spusese, că eram ameninţat sĕ mi se dea un vot de blam, şi 'mi-a fost teamă, că în aprinderea de care aş fi putut fi cuprins, fără voe 'mi sĕ apuc înainte şi sĕ deviu eu ăcusatorul.

D-lor deputaţi, vĕ mulţumesc din inimă şi vĕ felicit de alegerea, ce aţi făcut în persoana mea. Vĕ mulţămesc, pentru că 'mi-aţi făcut onoarea sĕ me credeţi capabil de a garanta imparţialitatea în desbaterile şi lucrările nostre.

Vĕ felicit pentru că aţi manifestat această voinţă, şi cutez a ḑice, că nu v'aţi înşelat dându'mi sufragile d-v. Puteţi fi siguri că nu voiu căuta, nici în dreapta nici în stânga, nici în sus nici în jos. Voi căuta tot deauna drept înăinte, căci ast-fel sûnt făcut; şi nimeni nimic nu'mi va puté face sĕ me schimb pentru-că eu însumi n'aşi putè reuşì a'mi schimba natura. (Aplause.)

D-lor deputaţi, sĕ nu ne facem ilusiuni! Situaţiunea este foarte gravă, pericolul este mare, şi este cu atât mai mare, că el vine dela noi înşine, dela representaţiunea naţională. Un om însemnat, şi care nu este amestecat în luptele noastre, îmi ḑicea sûnt douĕ ḑile: Ce faceţi? Nu vĕ gândiţi, că prin neînţelegerile voastre nejustificabile perdeţi frumosul capital, tot creditul de care ne bucurăm astăḑi; faceţi pe Europa sĕ creadă că marile, fapte ce am săvêrşit nu sûnt decât un joc al norocului, şi că îndată, ce am devenit stăpâni pe destinele noastre, am arĕtat, că nu sûntem decât un putrigaiu, care se macină şi se preface el singur în ţĕrină? Nu o ascund; cele petrecute în ḑilele acestea m'au făcut sĕ sufer mult; sufer şi voi suferi toată viaţa mea. Nu credeţi, că pentru aceasta voi lua lumea 'n cap şi 'mi voiu părăsì ţeara; din contră, sigura mêngăere la durerea mea este, că svêrcoliturile ḑilelor trecute, m'au făcut sĕ simţ mai mult trebuinţa şi datoria ce am de a remânea în mijlocul d-voastră. Voi căuta sĕ uit, sau cel puţin sĕ înăbuşesc în mine, resimţimentele mele, şi voi da tot concursul meu celor ce vor lucra pentru binele şi întărirea ţĕrei noastre. Voi sci sĕ'mi fac datoria chiar cu preţul vieţei mele, căci ea aparţine ţĕrei, care 'mi-a dat'o (Aplause,)

Francia de când a întrat în Tunis a păţit-o cu Algeria. Părţile de meaḑă ḑi ale acestei provincii sûnt in necontenită nelinisce.

Mişcări electorale.

Iosaş (cottul Arad) 27 Iunie 1881. Stimate Dle Redactor! Ieri asistând la alegerea de deputat avui trista ocasiune,-de a mĕ convinge parte despre forţa şi terorisarea, ce au desvoltat organele administrative, parte despre gradul corupţiunei, ce a luat dimensiuni atât de înspăimêntătoare la poporul nostru de aici. Actul alegerei s'a început cu disposiţiunea arbitrară, că mica inteligenţă română şi totodată partisanii candidatului Gurban fu parte alungată, parte escortată şi esecutată. Poporul astfel remas fără conducĕtori fu strîmtorat într'un colţ de uliţă, de unde apoi dela 8 oare dimineaţa până la 4 după ameaḑi nici a se clătì nu i-a fost permis Astfel maltratat poporul începu a lânceḑì, la ce a contribuit foarte mult şi împregiurarea, că fiind arşiţa soarelui preste mĕsură mare, i fu interḑis chiar şi dreptul de a bea apă, din cele doue fântâni, ce erau în apropiere. Dacă maltratarea neumană lasă sĕ sufere mult poporul credincios, dacă dreptul alegĕtorilor a fost la tot pasul vătĕmat, apoi nu pot cuprinde cu minte sănetoasă, cum au sciut contrarii venì la ideea diavolească, sĕ detragă dela popor chiar şi apa lasată de Dumneḑeu; tiranii ḑilei şi apa, ḑic, a oprit o pentru bietul poporul român postând la fântâni soldaţi, cari escelau de minune în privinţa oprirei şi brutalităţii barbare?

Era o privelisce dureroasă veḑênd pe bieţii oameni stând 5 oare în arşiţa soarelui luptându-se cu setea şi cu foamea; şi nici nu voiu încerca a descrie impresiunea, veḑênd cum venerabilii preoţi şi învĕţători fură duşi între armele soldaţilor pe lûngă hohotele elementelor străine şi a renegaţilor, de cari avem — durere — destui. După ameaḑi începu a ploua ca din torenţi. Atunci poporul torturat, care devenì acum fără adăpost, mâhnit de atâtea apucături se disolvà fără a mai vota.

Alegerea se decisă în favorul mamelucului guvernamental Konstantiny (Român de nascere,) care acum ca şi în trecut — eară poate dormì şi vota chiar şi în cestiuni, unde interesele noastre naţionale sûnt atacate în modul cel mai flagrant.

Când aduc aceste la cunoscinţa on. public nu me pot reţinè a nu face amintire şi despre purtarea scandaloasă a preotului din Iosăşel, Biberia, care n'a pregetat a perde din vedere cu ce detoresce caracterului şi demnităţii rangului de preot. Acest preot afară de aceea, că ḑile întregi a corteşit prin crăşmele cercului, chiar şi ḑiua alegerei o inscenà de repeţite ori cu purtarea sa. Anume după finirea alegerei fu condus de doi Jidani, cari după semnele manifestate acum îşi băteau joc de el. Veḑênd aceste un teolog absolut îşi permise a'l face atent la ţinerea în valoare a caracterului seu. Nu sciu fost'a în stare normală, dar produse un scandal numind pe respectivul cleric de „copil m....“ — În fine dlui după repeţite scandaluri şi înjurături cicoşeşti ajunse într'o stare, ce absolut nu i s'a putut computa, când apoi spre ruşinea clerului present şi pre lûngă indignarea poporenilor sei, — dacă nu sum reu informat — îl conduse la locuinţă un persecutor. Aflu cu cale a atrage atentiunea superiorilor nostri bisericesci asupra purtărei acestui preot care cu ocasiunea aceasta a călcat în picioare la tot pasul caracterul, vaḑa şi demnitatea preoţească firesce spre bucuria elementelor străine.

Dacă vom face toţi aşa, dacă „cei chemaţi“ dau esemple deaceste turmei, atunci corumperea poporului va progresa cu paşi iuţi, mai cu samă acum, când deja se poate observa oreşicare indiferentism din partea lui faţă cu organele bisericesci.

N'am scop de a esagera, dar trista esperinţă me îndeamnă la această asertiune. Videant consules!

Un tiner.

În cercul Cristianului s'au ales eri deputat Gull şi în al Cisnădiei Ed. Steinacker.

TELEGRAMA.*)

Caransebeş, 28 Iunie n. **Generalul Traian Doda ales deputat cu 2014 voturi; contracandidatul a întrunit 679 voturi.**

Caransebeş, 28 Iunie n.**) Pălĕria jos înaintea grănicerilor români. Închinaţive acestui brav popor! Ilustrul general Traian Doda este earăşi deputat ales cu 2014 voturi. O mulţime de comune nesciind nimic despre alegere n'au venit.

Bősz contra-candidatul a întrunit 679 voturi, din care 440 dela lucrătorii societăţii montanistice aduşi cu 1500 fl. Din 6480 de alegĕtori nu s'au rupt de corpul naţional nici 10, dintre săteni nici unul. A seară a fost conduct imposant de facle cu musică. 24 doamne române cu buchete şi cununi de flori au încungiurat pe ilustrul general.

Ignatiev şi Bulgarii.

Un corespondent face următoriul comentariu nimerit asupra politicei, ce o urmăresce Rusia faţă cu Bulgaria:

Atitudinea Rusiei faţă cu cele ce se petrec în Bulgaria e cel puţin până acum o enigmă politică. Unii reduc lovitura de stat a principiului Battenberg la inspiraţiuni din Petersburg, alţii vĕd în procederea principelui o încercare, pentru a se smulge de sub tutoratul încomod al Rusiei. Pentru ambele vederi se pot aduce argumente. Cei ce înclìnă spre prima vedere indigită înainte de toate la curentul actual reacţianar dela curtea ţarului, care trebue se privească cu ochi buni ce samănă a lovitură de stat contra urgisitului liberalism, chiar şi când e vorba numai de „libertatea Bulgarilor“. E un lucru periculos pentru autocratismul ţarilor, când în Rusia se aud voci, ce pretind „libertate ca în Bulgaria“. Dela Odessa, care e emporiul Rusiei de sud la Marea neagră, suditul ţarului ajunge în puţine oare în oraşul de lûngă portul Bulgariei, în Varna şi ce urmări rele trebue sĕ aibă pentru „spiritul de ordine din Rusia“, când el deodată putea sĕ vină într'o ţeară, unde domnia libertatea de pressă şi într'unire, unde Domnitoriului nu-i era ertat sĕ facă nimic fără consimţemêntul representanţii poporului şi unde siguranţa persoanei şi a proprietăţii sta sub scutul legei, inspira cu atât mai multe temeri cu cât Rusia, adecă reposatul ţar Alecsandru II, adusese imense jertfe în avere şi bani pentru a smulge Bulgaria de sub domnia turcească şi pentru a întemeia într'ênsa o nouă ordine. Oare Rusul de altmintrenea supus ţarului nu este ispitit prin aceasta sĕ facă unele asemănări neplăcute? Deci trebue delăturată constituţiunea Bulgariei, care nu i se cuvine de loc unui stat vasal al imperiului ţarilor!... De altă parte se aduc earăşi ca contra-argumente, că constituţiunea Bulgariei ce s'a într'odus sub auspiciile generalului rusesc Donducoff-Corsacoff, s'a investit cu unele di-posiţiuni radicale, ce ţermuresc puterea principelui pentru a da cabinetului din Petersburg pururea o armă, cu care sĕ paraliseze prin cameră pe principele, când acesta s'ar încerca sĕ scape de tutoratul rusesc. Deci nu era în interesul Rusiei a despoia parlamentul bulgar de prerogativele sale.

Care dintre aceste douĕ vederi e cea corectă? Poate că respunsul signalisat prin telegraf, ce 'l-a dat Ignatiev exministrului bulgar Zancoff, ne ofere un punct de mânecare, pentru a apreţia curentul ce 'şi dispută ântâietatea la curtea din Petersburg. E bătător la ochi, când „Agence Russe“ se vede silită, a declara, că respunsul lui Ignatiev a arĕtat, că el nu voiesce, a se amesteca în lucruri, ce nu se ţin de resortul seu şi că în sinul guvernului „domnesce unitate în vederi şi în acte.“ Cine nu'şi aduce aminte acì de proverbul francez: *Qui s'escuse, s'accuse*! Când Ignatiev se vede silit, a comunica lumei, că în sinul guvernului, la

*) Repeţită, de oare ce s'a tipărit numai într'o parte a ediţiunei numĕrului trecut. Red.

**) Telegrama aceasta ni-a sosit Marţi pe la 2 oare, după ce tipărisem Nrul din acea ḑi, din care causă nici nu o am mai putut tipărì, nici barem într'o parte a ediţiunei. Red.

---

o est nume. Dar astronomia modernă caracterisează cometele într'un chip mai rigoros, întinḑênd această numire asupra astrelor, cari dedate cu o mişcare proprie, percurg curbe foarte mari, aşa că se transpoartă la distanţe atât de mari de soare şi de pământ în cât încetează de a mai fi visibile.

Când începe a se zărì o cometă, ea seamănă cu un nor, cu o nebulositate aproape circulară, şi această nebulositate poartă numele de coamă. Cătră centrul ei esistă mai totdeauna un mic spaţiu globular, care se distinge de rest prin strălucirea sa mai consideralilă: aceasta este nucleul, mieḑul cometei. În fine unele comete mai presentă o prelungire: aceasta este coada. Une ori ele au mai multe coḑi, cari efectă diferite forme, cari de cari mai fantastice. Astronomii vechi nu numiau coḑi de cât prelungirile, ce erau îndĕrĕtul corpului; pe acele însĕ, care 'l precedau sau cari erau aşeḑate lateral, le numiau barbe. Această distincţiune însĕ nu mai e considerată.

Sensul mişcărei cometelor nu este uniform ca acela al planetelor: Ea se face când dela rĕsărit la apus, când dela apus spe rĕsărit.

Unele reapar periodic în sistema noastră, altele par, că nu voiesc a mai reapărè.

Durata perioadei a multor comete este calculată şi observaţiunea de foarte multe ori a confirmat calculele. Aşa de esemplu esistă cometa lui Halley, care a apărut la 1682 şi a cărei periodă este de 75 ani. După cercetările făcute de astronomi, această periodă a trebuit sĕ varieze între 75 şi 76, ani variaţiuni provocate de perturbaţiunile planetare. Cometa de care vorbim a fost vĕḑută: în 1456, când Europa superstiţioasă fu mirată de coincedenţa în apariţiunea cometei şi a Turcilor; (se pare că Papa Calixt al III a escomunicat din preună cu Turcii şi cometa); în 1378 în Chima; în 1301, la 760 şi la 151.

Alte comete au o periodă scurtă, altele şi mai lungă. Aşa este cometa cu perioda scurtă sau a lui Encke, a căreia periodă este de 1,200 ḑile. Din contra, perioda cometei observată şi studiată de Newton, este de 760 ani. După datele, la cari această cometă a apărut, s'a putut calcula, că ea a fost foarte aproape de pământ în timpul potopului biblic.

Cometele datoresc strălucirea lor soarelui.

Natura cometelor e mult mai puţin cunosuută de cât legile mişcării lor. Nebulositatea, ce le încongioară în general, e transparentă; de ordinar se zăresc şi cele mai mici stele chiar prin simubrele cometei. Care e dar composiţiunea acestor corpuri singulare? După Herschel cometele ar consta nu numai dintr'o materie nebuloasă, ci s'ar afla în ele şi nisce puncte cu o densitate mai mare, care formează centre de atragere, în giurul cărora se grĕmădesce restul puţin câte puţin. Precum se vede toate aceste nu sûnt de cât o ipotesă.

Ca şi lunei cometelor li s'au atribuit o influenţă, pe care nu o au de loc; astfel cometei dela 1811 i s'a atribuit recolta escelentă din acel an; celei dela 1832 cholera, ce a fost în anul numit şi altele. Însĕ din observaţiunile meteorologice resultă, că presenţa cometelor nu influenţează aproape întru nimic asupra atmosferii noastre.

Vestitul astronom Arago, studiând cestiunea: dacă e cu putinţă, ca o cometă sĕ isbească pământul, a constatat: că probabilitatea, care esprimă sorţii unei asemenea întâlniri, este representată prin una din 280,000,000.

De trei ḑile o cometă a apărut pe orizortul nostru; ea începe a fi visibilă, la nord-est, pela 9 oare seara; drumul sĕu e spre est, merge ântâiu declinând, aḑoi earăşi ridicându-se din ce în ce mai mult până ce dispare pe la 3 oare după meḑul nopţei; mişcarea se efectuează repede.

Nucleul sau meḑul cometei este dirigiat în jos; vĕḑut cu ochii liberi, el apare sub mărimea unei stele de prima ordine; lumina sa e ficsă şi galbenă-roşietică; forma sa este perfect circulară. Coada e îndestul de mare; mai îngustă în partea despre nucleu, ea merge din ce în ce lăţindu-se; direcţiunea sa e oblică în sus, şi e încovoiată spre stânga observatorului.

care aparţine şi dênsul ca ministru de interne, domnesce o completă armonie în vederi, se poate conclude cu drept cuvênt, că togma contrariul acestei declaraţiuni este adevĕrul. Dar Ignatiev protestează apriat contra supoziţiunei, că dênsul se amestecă în afacerile unui stat străin, prin urmare în casul de faţă în resortul estern şi aceasta face ca lucrul sĕ apară şi mai suspiţios. Combinând aceste momente cu respunsul dat lui Zancoff, care cu toată precauţiunea şi cumpĕtul limbagiului, totuşi arată oare care bunăvoinţă pentru causa apĕrată de Zancoff nu ne va fi greu, a construì icoana raporturilor dintre Sofia şi Petersburg.

Deci cu privire la atitudinea Rusiei faţă cu încurcăturile Bulgariei sûnt doue curente, ce se combat unul pe altul. Unul, cel conservativ, aplaudează pe principele de Battenberg pentru că acesta a întreprins cu curagiul unui june sĕ taie capetele hidrei liberale din ţeare sa. Victoria lui trebuie sĕ fie spre folosul autocraţiei ţarismului, care nu poate suferì apropierea molipsitoare a unei constituţiuni liberale. Acest mod de a privì cestiunea costituţiunei Bulgariei, cunoscênd aplecările ţarului actual, poate trece ca rusesc oficial, dar cu aceasta se improtivesce modul celalalt, aşa numit panslavistic. Apĕrătorii acestuia cumpĕnesc împregiurarea, că liberalii din Bulgaria sûnt în acelaşi timp şi partisani zeloşi ai ideii unei Bulgarii mari şi în mare parte nu divergenţe de păreri asupra politicei esterne au adus rupturi între principele Alecsandru şi între Zancoff şi Karaveloff. Şi poate Ignatiev sĕ le fie spre supĕrare, când ei voiesc sĕ realiseze numai aceea, ce contractase ţarul în numele Rusiei pentru Rulgari în pacea dela S. Stefano?

Desastrul liberalilor bulgari ar fi identic cu desastrul tendenţelor unei Bulgarie mari, cari totdeauna au aflat în Ignatiev pe cel mai zelos apĕrător.

Aceste consideraţiuni ne esplică pentruce Ignatiev însoţesce cu aşa puţine simpatii esperimentul principelui Alecsandru. Dar deocamdată dênsul n'a învins cu desâvêrşire resistenţa, ce i se opune la instalarea sa ca cancelariu de stat. El deocamdată e numai ministru de interne şi nu'i este permis, a se ocupa oficial cu cestiunea bulgară. Dar nimenea nu-i poate disputa drepul, de a'i face părere privată asupra afacerei, şi aceasta are şi avantagiul, că dênsul îndată ce ar fi chemat sĕ fie succesorul lui Gorciakoff, ar putè sĕ debuteze cu o programă gata. Şi nu încape nici o îndoeală, că Ignatiev va merge mână în mână cu Zancoff.

O afacere neasteptată.

Comitetul Asociaţiunei sĕ treḑesce mai de uneḑile cu următoriul emis:

Vice-comitele comitatului Sibiiu.

Nr. 4492. Preşedintelui Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român, Ilustrităţei Sale domnului Iacob Bologa *Loco.*

După cum sûnt informat din loc sigur, Asociaţiunea transilvană pentru literatura şi cultura poporului român voiesce sĕ arangeze în luna lui August a. c. în Sibiiu o „esposiţiune naţională.“

De oare-ce amintita Asociaţiune este înfiinţată spre scopuri culturale, ear' după statutele sale întărite, nu este îndreptăţită, a arangia astfeliu de esposiţiuni, cu provocare la circulara ministrului de interne din 2/5 1875 Nr. 1508 trebuie sĕ Te reflectez pe Ilustritatea Ta la stricta observare a amintitelor statute.

Sibiiu, 1 Maiu 1881.

August Senor m. p.

Comitetul Asociaţiunei a rĕspuns, nu vice-comitelui, ci ministeriului cu recursul următoriu:

Înalt Ministeriu reg. unguresc!

Asociaţiunea transilvană pentru literatura şi cultura poporului român a decis în adunarea sa generală ţinută în Turda în 7, 8 şi 9 ale anului trecut înfiinţarea unei esposiţiuni agronomice şi industriare, care este sĕ se deschidă în 27 August a. c., ear' cu esecutarea ei a însărcinat pre comitet.

Comitetul, conform datorinţei sale a început spre acel scop activitatea sa prin esmiterea unei comisiuni esecutive, care sĕ aibă a organisa esposiţiunea şi a lua mĕsurile preparative. De acì încolo considerând acelaş comitet, că prin articulul de lege 57 cap. 18 §. 2 cuprindĕtoriu de bugetul statului, la punct 2 s'au votat „pentru scopuri industriale şi pentru lucrătoriile de industrie (ateliere)“ 75,000 fl. v. a., ear' la pct. 3 „pentru încuragiarea diverselor ramuri de economie,“ preste tot 264,050 fl., punêndu-se aceste sume la disposiţiunea ministerului de agricultură, industrie şi comerciu, — aşa acelaş comitet în şedinţa sa ţinută în 15 Ianuarie a. c. 'şi-a permis, a se adresa cătră acel înalt ministeriu reg. ung. cu rugarea, ca din acele sume votate preste tot pentru asemenea scopuri şi anume pentru împărţire de premii şi de distincţiuni, sĕ binevoiască, a ne asemna 2000 fl. v. a. ca ajutoriu dela stat.

După informaţiunile câte au venit până acum, se fac preste tot pregătiri îmbucurătoare, pentruca această esposiţie, considerată din punct de vedere al modestelor facultăţi ale poporului nostru, sĕ succeadă cât se poate de bine.

La rugarea noastră adresată înaltului ministeriu reg. ung. de agricultură, industrie şi comerciu, n'am fost fericiţi până acum, a primì vre-o resoluţiune; în loc de aceea însĕ primirăm în 2 Iunie dela onorabilul domn Ausgust Senor vice-comite al comitatului Sibiiu ordinul emanat din prima Iunie a. c. Nr. 4492 alăturat acì în original, întru care se ḑice că: „dupăce Asociaţiunea noastră s'a înfiinţat pentru scopuri de cultura poporului şi în sensul statutelor sale cofirmate, ea n'are drept, a înfiinţa esposiţiuni de aceste, şi provocându-se la cercuriul ministeriului de interne din 2 Maiu 1875 Nr. 1508 observă presidiului acestei Asociaţiuni, ca sĕ fie cu cea mai strictă luare aminte la statute.“

În contra acestui ordin al vicecomitelui ne permitem, a lua recurs în termin legal şi încă aşa, că fiind causa foarte urgentă, ne luăm voia a substerne recursul nostru de-adreptul la înaltul ministeriu reg. ung. de interne.

Ideea dlui vice-comite, ca şi cum o esposiţiune ca aceasta n'ar avè de scop cultura poporului, este foarte surprindĕtoare pentru noi, şi mărturisim, că o considerăm atât de mărginită în cât nici nu credem, că am avè noi vocaţiunea, de a o reînfrânge.

Ce e drept, noi nu cunoascem acel circulariu al ministrului de interne din 2 Maiu 1875 Nr. 1508, la care se provoacă dl vice-comite, şi apoi dupăce nici nu s'a publicat în colecţiunea oficială de decrete, nici nu'l putem cunoasce; dupăce însĕ în patria noastră nu esistă lege, care ar lega înfiinţarea de esposiţini industriare şi economice de vre-o calificaţiune specială a vre-unei reuniuni, şi dupăce vedem pe fie-care ḑi, că esposiţiuni precum va fi a noastră, se deschid nu numai prin reuniuni, ci şi prin persoane singuratice, ear' guvernul necum sĕ le pună pedecă, ci mai vêrtos le încuragiază, aşa noi nu putem sĕ credem, că în circulariul ministerial citat de dl vice-comite s'ar cuprinde vre-o decisiune, în puterea căreia Asociaţiunea noastră sĕ poată fi oprită a înfiinţa esposiţiuni de aceste.

Domnul vice-comite ne provoacă se observăm strict statutele.

Nu putem sĕ scim, cum crede dl vice-comite, că am fi violat noi statutele noastre.

Conform paragrafului 1 din statutele noastre numele acestei asociaţiuni este: „Asociaţiunea transilvană pentru lileratura română şi cultura poporului român.“

§. 2 sună: „Scopul Asociaţiunei e înaintarea literaturei române şi cultura poporului român în desosebitele ramuri, prin studiu, elaborarea şi edarea de opuri, prin premii şi stipendii pentru diferite specialităţi de sciinţă şi arte şi alte asemenea.“

Resoluţiunea relativă la înfiinţarea Asociaţiunei emanată dela fostul guvern al Transilvaniei cu data 31 Ianuarie 1861 Nr. 420/8—2 adresată cătră preşedintele Asociaţiunei, pre când aceasta se organisa, sună aşa:

„Die hohe k. Siebenbürg. Hofkanzlei „hat laut Eröffnung vom 22. d... Mts „Nr. 84. die Ermächtigung zu den vor- „bereitenden Massregeln behufs der Er- „richtung eines Vereines zur Beförderung „der Literatur und Bildung des „rumänischen Volkes, dann zur „Hebung der Agricultur und In- „dustrie, im Sinne der §. 15. und 16. „des Vereinsgesetzes vom Jahre 1852. „R. G. Bl. Nr. 253. zu ertheilen be- „funden.“

Eară decretul guvernului transilvan din 26 Septemvre 1861 Nr. 7693 prin care se confirmă statutele sună aşa:

„Méltoztatott Ő. cs. kir. Apostoli „Felsége folyó évi Szentmihály hó 6-án „kelt legfelsöbb kegyelmes határozatánál „fogva, kegyelmesen megengedni, hogy a „román irodalom emelésére és a román „nép kiképzésére a fölterjesztett sza- „bályok nyomán egy egyesület alakuljon.“

Aşa dară ori vom lua în consideraţiune tecstul statutelor, ori decretele de confirmarea lor, Asociaţiunea noastră are drept sĕ recurgă la toate asele mijloace, care pot înainta desvoltarea literaturei şi pot conduce la cultura şi luminarea poporului românesc; apoi în epoca presentă tocma esposiţiunile sûnt considerate ca cele mai eficace mijloace cătră ajungerea tuturor acelor scopuri.

Că Asociaţiunea noastră are drept sĕ înfiinţeze esposiţiuni, proba cea mai învederată este, că pe la începutul activităţei sale, în Iulie 1862 ea a şi făcut o esposiţiune la Braşov, eară gubernul de atunci necum sĕ fie aflat că aceea s'ar fi făcut în contra statutelor, ci încă îşi descoperì a sa recunoscinţă cătră preşedintele Asociaţiunei.

Deci dacă gubernul provisoriu din 1862 căruia nu 'i-au stat la disposiţiune sute de mii pentru încuragiarea industriei şi a agriculturei, s'a simţit îndemnat a'şi manifesta recunoscinţa sa pentru înfiinţarea acelei esposiţiuni, nu se pricepe, cum poate sĕ'i vie în minte unui vice-comite, ca acum sub un guvern liberal, sĕ încerce a împedeca o esposiţiune ce se face cu un scop, pentru care dieta votează pe fie care an sute de mii?

Nu cumva domnului vice-comite 'i va fi insuflat grige cuvêntul „naţionale,“ cuprins în titlul apelului alăturat acì?

Cum că acel cuvênt, ce sĕ află în titlul acelui apel „Cătră poporul românesc în causa esposiţiunei naţionale,“ nu are înţeles de naţional politic, ci acela judecat după natura limbei românesci, semnifică numai cât cuvêntul „propriu,“ aşa, că în limba maghiară ar suna: „Apel cătră poporul românesc în causa esposiţiunei sale.“

Apoi drept vorbind, Asociaţiunea noastră ca atare, are dreptul de a înfiinţa chiar şi esposiţiuni, esclusiv numai pentru poporul românesc, care o şi susţine din mijloacele sale; prin urmare Asociaţiunea tocmai atunci ar viola statutele sale, când n'ar îngrigì de cultura poporului românesc.

De altmintrea, cumcă acì nu poate fi vorba de esposiţiunea unei naţionalităţi politice, sĕ adeveresce prin conclusul adunărei generale cuprins în procesul verbal sub pct. XX la pag. 12, precum îl alăturăm aici, în care se dice:

„Se primesce propunerea comisiunei de a se arangia în a. 1881 o esposiţiune agricolă-industrială, cu care se însărcinează comitetul Asociaţiunei etc.“

Se adeveresce şi prin cuprinsul întreg din apel, din programă şi instrucţiuni, în cari toate cuvêntul „naţionale“ nu se mai află, şi dacă comitétul ar fi putut presupune, că un singur cuvênt din titlu poate sĕ producă îngrigire, în tot casul s'ar fi ferit a'l întrebuinţa, pentrucă scopul nostru nu este a compune fraseologii, ci a servì binelui public.

Într'aceea, pentruca cuvêntul „naţionale“ sĕ numai dea ocasiune şi pe viitoriu la interpretări sinistre, precum este şi aceasta, în şedinţa comitetului nostru ţinută astăḑi aduserăm conclusul alăturat acì, prin care cuvêntul „naţionale“ din titlu se schimbă cu cuvintele „agricole şi industriale.“

Deci dacă cumva îngrigiarea dlui vice-comite a fost causată prin des citatul cuvênt, eată că ne-am adoperat sĕ înceteze şi această causă.

După toate aceste, considerând, că preparativele de esposiţiune au făcut progrese mari în toată ţeara; considerând, că oprirea esposiţiunei, care acum e cunoscută preste tot, ar da ocasiune la reclamaţiuni şi nemulţămiri amare, pentru care comitetul nici decum nu este aplecat a lua respunderea asupra sa; considerând, că desvoltarea industriei şi a agriculturei la popoarele patriei noastre dă şi înaltului gubern una din îngrigirile cele mai mari; considerând, că poporul românesc din cause şi împregiurări vitrege, independente dela dênsul, în această privinţă poate fi că între popoarĕle mai de frunte ale patriei simte cea mai mare trebuinţă de cultură; şi în fine considerând, că vocaţiunea principală a Asociaţiunei noastre este ca se sĕ desvoalte şi pe acest teren activitate prin toate mijloacele permise de legi, spre a înainta cultura generală, — rugăm pre înaltul ministeriu reg. ung. cu umilinţă, ca anulând intimatul dlui vice-comite al comitatului Sibiiu, asupra căruia reclamarăm, sĕ binevoiască a'i notifica, cumcă Asociaţiunea noastră înfiinţând esposiţiunea agronomică şi industrială, ea lucrează între marginile statutelor sale; totodată ne rugăm, ca decisiunea respectivă sĕ se comunice şi presidiului Asociaţiunei noastre.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunei transilvane pentru literatura şi cultura poporului român.

Sibiiu în 6 Iunie 1881.

Iacob Bologa m. p., consiliariu de curte în pensiune ca vice-preşedinte. **Georgiu Baritiu** m. p., secretariu.

Varietăţi.

* (Ordinea esamenelor publice) la scoalele centrale române gr.-orientale din Braşov la finea anului scolastic 1880/81. Esamenele de promoţiune încep în 22 Iunie st. v. şi durează până în 30 Iunie incl.

Esamenele publice:

a) La gimnasiu, la scoala comercială şi reală:

Vineri, în 3 Iulie st. v.: 8—9 oare a. m. clasa I. gimnasială; 9—10 oare a. m. clasa I. reală; 10—11 oare a.

m. clasa II. gìmnasială; 11—12 oare a. m. clasa II. reală; 3—4 oare a. m. clasa III gimnasială; 4—5 oare p. n. clasa III reală; 5—6 oare a. m. clasa IV. gimnasială; 6—7 oare gimnastică.

Sâmbătă, în 4 Iulie st. v.: 8—9 oare a. m. clasa V. gimnasială; 9—10 a. m. clasa IV. reală; 10—11 oare a. m. cl. VI. gimnas. 11—12 oare a. m. clasa I comerc.; 3—4 oare p. m. clasa VII. gimnasială; 4—5 oare p. m. cl. II. comerc. 5—6 p. m. Cântări.

b) La scoala primară (normală) vor fi esamenele:

Joi, în 25 Iunie st. v.: 8—9 oare a. m. cl. I. de copile; 9—10½ oare a. m. cl. II. de copile; 3—4½ oare p. m. cl. III. de copile; 4½—6 oare p. m. clasa IV de copile.

Vineri în 26 Iunie st. v.: 8—10 oare a. m. clasa IV de copii; 10—12½ oare a. m. clasa III de copii 3—4 oare p. m. cl. II de copii; 4—5½ oare p. m. cl. clasa I. *a) b)* de copii. — Esamenele se încheie cu cântări — la 5½ oare p. m. esercițiì gimnastice.

c, *Esamenele de maturitate.*

1. Esamenul oral de maturitate cu scolarii din clasa VIII gimnasială va fi Sâmbătă în 27 Iunie st. v., înainte și după ameađi.

2. Esamenul oral de maturitate cu scolarii din clasa III. comercială va fi Marți în 30 Iunie st. v.

Duminecă în 28 Iunie dela 10—12 a. m. se va ținè esamen din toate studiile cu clasa V de fete, și se vor espune cusăturile.

Duminecă în 5 Iulie st. v. După servițiul divin împreunat cu rugăciunea de mulțămită în biserica S. Nicolae din Schei se va încheia anul scolar 1880/81 cu cetirea clasificațiunilor și cu împărțirea premielor în sala cea mare a Gimnasiului.

La aceste esamene publice, precum și la festivitatea de încheiere are onoare subscrisa direcțiune a invita pe părinții scolarilor, precum și pre toți amicii și binevoitorii scoalelor.

Brașov în 10 Iunie 1881 st. v.

Direcțiunea scoalelor centrale române ort. orientale.

* (Publicațiune). S'a lățit faima, că esposițiunea română proiectată la Sibiiu în 15/27 August a. c. s'ar aména la alt termin, s'au s'ar cassa cu totul. Față cu această faimă, care s'a scornit poate numai pentru a jignì întreprinderea, subscrisul comitet declară, că esposițiunea română se va ținè în tot casul la terminul ficsat, adecă în 15/27 August 1881 la Sibiiu.

Sibiiu, 16/28 Iunie 1881.

Comitetul central al esposițiunei române.

Eugen Brote, secretariu.

* (Postal.) Pe temeiul ordinațiunei ministeriului reg. ung. pentru lucrările publice și comunicațiune între Mediaș și Făgăraș începênd dela 1 Iulie n. se introduce trăsură postală cu 2 cai. De unde urmează, că și călĕtoria persoanelor cu posta între Sibiiu și Brașov se va regula așa, încât espedarea din Sibiiu va urma numai după sosirea trenului accelerat și deodată în legătură cu posta dintre Alba-Iulia și Sibiu. Deci ordinea nouă de călĕtorie cu posta este următoarea:

a) Între Mediaș și Făgăraș: Ea pleacă din Mediaș la 5 oare și 30 minute dimineața; din Bârghiș la 9 ant. m; din Agnita la 10 oare și 15 min. a. m; din Cincul mare la 12 oare și 45 min. la ameađi și sosesce în Făgăraș la 2 oare și 45 min. după ameađi; apoi pleacă din Făgăraș îndĕrĕpt la 6 oare dimineața; din Cincul mare la 8 oare și 15 min. a. m. din Agnita la 10 oare și 45 min. a. m. din Bârghiș la 12 oare la ameađi și sosesce în Mediaș la 3 oare și 15 m. după ameađi;

b) Între Sibiiu și Brașov: Pleacă din Sibiiu la 3 oare după ameađi; din Bradu la 5 oare și 25 minnte după ameađi; din Porumbacul de jos la 7 oare și 5 min. seara; din Ucea la 9 oare seara; din Făgăraș la 12 noaptea; din Șărcaia la 1 oară și 45 min. după međul nopții; din Vlădeni la 5 oare dimineața și ajunge în Brașov la 8 oare și 30 min. dimineața. Apoi se întoarce din Brașov îndĕrĕpt la 7 oare și 30 min. seara; din Vlădeni la 11 oare și 15 min. noaptea din Șărcaia la 2 ooare și 30 minute noaptea; din Făgăraș la 4 oare și 30 minute dimineața din Ucea la 7 oare 25 min- din Porumbacul de jos la 9 oare și 30 minute oimineața în Bradu la 10 oare și 50 minute a. m. și ajunge în Sibiiu la 1 oară și 5 minute după omeađi.

Loteria filantropică

a doamnelor române din Gherla.

Domnule Redactor! Ve rog Dle Redactor sĕ binevoiți a publica în coloanele „Telegrafului Roman" numerii următori, cari s'au tras cu ocasiunea sortirei din 7 Iunie a. c. st. n. a obiectelor dela „loteria filantropică" de manufacture arangiată de damele române din Gherla în favorul înființărei unui fond de ajutorire pentru preparandii mai ales în cas de morb dela preparandia gr. cat. din Gherla.

Numerii câștigurilor sûnt 350, anume: 395, 243, 1806, 2317, 95, 1088, 2306, 669, 1243, 203, 1586, 2202, 1336, 841, 1680, 1594, 1908, 1535, 1297, 1179, 967, 643, 184, 498, 1031, 1646, 1744, 904, 568, 411, 131, 2103, 1657, 1566, 884, 1816, 1904, 1834, 366 1016, 1577, 1144, 1913, 2257, 1333, 855, 566, 885, 931, 873, 1528, 758, 1727, 295, 2055, 1323, 778, 260, 1283, 369, 86, 232, 788, 221, 1247, 2294, 537, 278, 432, 296, 635, 149, 857, 422, 329, 736, 1911, 919, 261, 1460, 797, 908, 1253, 98, 793, 1997, 1914, 1832, 1086, 1327, 667, 1019, 2043, 459, 1282, 2298, 2302, 1891, 2263, 123, 1782, 1153. 1717, 107, 252, 2030, 1787, 82, 2160, 1641, 361, 2162, 172, 253, 1374, 1959, 119, 1661, 321, 358, 848, 753, 54, 2394, 88, 357, 970, 1785, 2168, 1042, 1431, 1980, 559, 2312, 429, 434, 1441, 816, 60, 544, 226, 207, 230, 988, 1636, 1171, 286, 1996, 766, 111, 1221, 1763, 2278, 550, 427, 132, 597, 4, 344, 58, 1721, 1925, 1872, 777, 291, 222, 1477, 382, 713, 1087, 102, 137, 1764, 165, 817, 2272, 1039, 756, 862, 694, 1635, 124, 661, 787, 1578, 195, 314, 1443, 1352, 93, 1064, 343, 816, 488, 1504, 66, 2240, 1385, 2058, 72, 1304, 74, 297, 1957, 80, 51, 1281, 1308, 1725, 627, 25, 431, 142, 1684, 21, 100, 1246, 15, 1224, 2039, 254, 375, 1626, 315, 588, 1015, 1928, 1990, 220, 27, 1180, 480, 1968, 353, 118, 1935, 213, 1302, 1492, 223, 1070, 712, 262, 1349, 1689, 1987, 802, 234, 1363, 1709, 532, 1073, 2155, 237, 1519, 360, 1157, 445, 1740, 1688, 1679, 639, 1921, 1478, 1366, 1735, 833, 1463, 1125, 1095, 1269, 1286, 742, 1809, 612, 1350. 642, 772, 188, 76, 1437, 984, 1348, 345, 41, 1321, 158, 714, 1714, 1133, 1561, 276, 541, 506, 773, 1579. 1618, 2062 406, 1675, 56, 1122, 1412, 1398, 1580, 392, 838, 477, 1079, 1885, 771, 350, 462, 586, 265, 1356, 1456, 1749, 1300, 1790, 1229, 1089, 761, 530, 304, 1800, 183, 453, 1501, 224, 293, 1468, 485, 1150, 1939, 1794, 197, 718, 1201, 1424, 1049, 616, 284, 684, 300, 1730, 7, 634, 1951, 972.

Sortirea s'a făcut prelûngă asistența din partea financială și politică în înțelesul ordinațiuuei înaltului ministeriu de finanțe ddto 2 Iunie 1881 Nr. 34.745 în presența unui public numĕros și ales în Gherla și giur, căci cu sortirea aceasta s'a ținut și o petrecere de vează a cărei venit curat de 47 fl. 14 cr. v. a. s'a destinat și s'a și predat On. primărie a Gherlei pentru a se împărțì între inundații gherleni.

Tot cu aceasta cale Comitetul 'și ține de plăcuta datorință, a esprima mulțămita cea mai călduroasă tuturor P. T. domni și cari ne-au ajutat atât donându ne și espedându-ne diverse manufacturi și obiecte pentru sortire, precum se poate vedè din „Amicul Familiei" Nrii 8 și 10 din a. c. Cât și mijlocindu-ne rescumpĕrarea losurilor prin diversele ținuturi ale patriei și anume: În Baia-mare: dna Ana Bilț născ. Erdősy. În Beiuș dl I. Clintoc prof. în Blaj dl I. F. Negruț prof. Din Boinesci dna Antonia Koss născ. Zsiga, în Bocicael dna Isabela Danu născ. Anderco, în Borșa d. A. Leményi protop., în Buteni dna Antonia M. Dunca. în Caransebeș dl Ghidui prof., în Cluj dl A. Pop medicinist. Din Cristur dl I. Olteanu protop Din Dej dl I. Cipu. Din Deva dl I. Lazariciu prof. Din Gherla dl A. Anton protop. în Iclodul-mare dl I. Pop protop. Din Lugoș dl Simeon Tamaș, în Năsĕud dl Pletosu prof. Din Oradea dl N. Marcuș prot. Din Armaș dl E. Bercian not. Diu Rodna dl P. Grajum preot. în Rusberd dl Julien Savescu. Sibiiu dl N. Petra Petrescu, în Sângiorz dl M. Domide dir. Din Santejuđe dl V. Pușcariu prot. în Tusnad dna Maria Cosma născ. Dragoș. Din Timișoara d-ra E. Lungu. Din Toporuț (Bucovina) dna Elena Morariu, în Turda dna A. Chiffa, în Voloveț (Bucovina) d-ra Maria Tarangul. în Zalău dl Dragomir adv.

Rog prin urmare pe acei P. T. DD. rescumpĕrători de losuri, a căror numeri au eșit, sĕ binevoiască a și le înainta la adresa manipulantei comitetului nostru d-șoara Maria C. Pop, ca sĕ ni se poată spedui câscigurile; însemn însĕ, că dacă unul sau altu va remite câscigul ce'i compete în favorul fondului al cărui început s'a făcui e frumușică suma de preste 550 v. a. primi subsepue mulțămita noastre.

Gherla, 21 Iunie 1881 st. n.

Maria Bercsin,
presidentă.

Bursa de Viena și Pesta

Din 25 Iunie 1881.

	Viena	*B-pesta*
Renta de aur	117.60	117.60
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer oriental ung. .	91.10	91.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient ung. . .	110 50	111.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung. .	97.—	97.—
Împrumutul drumurilor de fer ung.	134.—	134.50
Obligațiuni ung. de rescumpĕrarea pământului	99.—	98.50
Obligațiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.75	97.50
Obligațiuni urbariale temeșiane .	97.75	97.50
Obligațiuni urb. temeș. cu clausulă de sorțire	97.50	97.25
Obligațiuni urbariale transilvane .	97.75	98.—
Obligațiuni urbariale croato-slavonice	98.50	—.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea đecimei de vin	115.—	96.—
Datorie de stat austriacă în hârtie	76.75	76.80
Datorie de stat în argint . . .	77.75	77.75
Renta de aur austriacă	93.70	94.—
Sorți de stat dela 1860 . .	132.—	132.—
Acțiuni de bancă austro-ung. .	824.—	822.—
Acțiuni de credit austr. . . .	354.60	353.90
Acțiuni de bancă de credit ung.	352.50	354.—
Sorți unguresci cu premii . . .	124.75	123.50
Sorți de regularea Tisei . . .	115.—	114.75
Scrisuri fonciari ale institutului „Albina"	—.—	—.—
Argint	—.—	—.—
Galbin	5.51	5.53
Napoleon	9.28	9.30
100 marce nemțesci	57.—	57.—
London (pe polița de trei luni) .	117.—	116.90

Economic.

Budapesta, Timpul în sĕptĕmâna trecută precum neau arĕtat toate semnele, într'adevĕr, că a și fost mai tot frumos. Đilele calde numai din când în când se mai înnorau ploi însĕ putem đice că n'am avut. Stropiturile foarte rare nu se pot lua în considerare spre a putè susținè. că timpul ar fi fost ploios și că ar fi împedecat pe oamenii dela lucrurile intețitoare depe câmp. În modul acesta putem afirma, că fènurile sûnt mai toate consite, uscate și în cea mai mare parte și duse de pe hotare. Cucuruzele prosperează cu atât mai mult cu cât ele sûnt din tâiaș dată toate săpate și în cea mai mare parte chiar și a doua oară. Grânele sûnt pretutindenea frumoase și dau acuma spre copt. Viile asemenea sûnt îmbucurătoare și dacă vom avè noroc, ca sĕ poată scăpa de grindini, atunci avem nădejde de un cules bun. Comunicația este foarte vie și drumurile fiind bune têrgul din sĕptĕmâna trecută gemea de tot feliul de article. Dn această pricină deoparte, eară de alta, pentrucă bucatele de pe câmp se arată foarte frumoase, prețurile tuturor articlelor în sĕptĕmâna trecută au scăđut binișor și nici negoațele nu s'au cam înbulzit. Așa notăm în special:

Grâul abia la vreo 30—40,000 m. m s'a putut vinde cu fl 11. 27—11.65; sĕcara cu fl. 9.50—10 20; orzul cu fl. 6. 50—6.90; ovĕsul cu fl 6.20; cucuruzul fl. 6.20—6.35; făina a trecut mai bine. Păstăioasele s'au vêndut cu prețuri foarte moderate și căutare lor a fost de tot moale; lânile au trecut cu fl. 2—2.50 per chilogram;

Porci au fost în têrg peste 90,000 din Ungaria de jos au fost la vreo 5000, din România peste 600 și din Ardeal vreo 100 capete. Prețurile lor au fost moderate pela începutul septemânei, cătră sfârșitul ei însĕ s'au mai urcat și negoțul lor mai vioiu; unsoarea de porc s'a vêndut cu fl. 65—66; slănina cu fl. 61—62; sĕul cu fl. 42—43; spirtul a trecut cu fl. 32—33 *eu gros* ear *en detail* cu fl. 34—35;

Peile de bou cu fl. 108—110; de vacă cu fl. 108—112; de vițel cu fl. 205—210; de oaie cu fl. 130—145; de miel cu fl. 80—90; (toate 102 dărabe) apoi cele de cal cu fl. 11—12 părechea.

Nr. 2807/1881. civ. [88] 2—3

Citațiune edictală.

Điua de pertractare asupra petițiunei date de baronul *Adam Rádac*, contra tuturor locuitorilor din Micăsasa în causa comassării tuturor pământurilor, ce se află pe hotarul Micăsasei, se statoresce **20 Iulie 1881 n. la 9 oare an. am.** in comuna **Micăsasa** la casa antistiei comunale, la care se citează prin edict a se înfățișa cei interesați cu acea observare, că cei ce nu se vor înfățișa se vor considera ca învoindu-se cu comassarea.

Totodată se aduce la cunoscință celor interesați și aceea, că un esemplariu al petițiunei de comassare se poate vedè ori și când în oarele de oficiu la acest tribunal reg.

Din ședința tribunalului reg. din Ibașfalĕu ținută la 20 Maiu 1881.

(L. S.)

Kelemen m. p.,
president subst.

Tóth m. p.,
notariu subst.

GANZ & Comp.

[74] 8—10

Societate de acții pentru fabricare de mașini și turnătoare de fer

BUDAPESTA.

Forme de metal și fer de tot feliul, precum și lucrări mechanice.

Specialități:

Roate din fer vêrtos turnat (tuciu) și **traverse** pe drumuri de fer, mine și tramwayuri.

Rotile după sistemul globular Weickum.

Icuri, piselugi, tăvale de metal.

Proiectile de tot calibrul și diverse.

Mașine de iluminat pe cale electrodinamică.

Fuscei de grătariu „Patent Ludwig."

Astupătoare și pasage la canaluri.

Mori cilindrice complete pentru măcinat mĕrunt și mare.

Măcinatul cu cilindre delogează tot mai mult pe cel cu petrii, din causă, că cilindrele lucrează ***cu mult mai esact***, produc mai ***multă făină***, pretind mai puțină putere și spațiu și n'au trebuință aproape de nici ***o reparatură***. Noi am introdus în mori aceste ***çilindre de fer vêrtos turnat*** încă dela anul 1874 și am vêndut astfel de mașini deja 5500 pentru Austro-Ungaria, Germania, Francia, Elveția, Englitera, Prusia, Principatele dunărene, chiar și pentru America și Africa.

Redactor respunđĕtor: **Nicolau Cristea.**

Editura și tipariul tipografiei archidiecesane.